

I

Onderwijs is een contactsport

‘Song for the asking’

Op mijn eerste werkdag, maandag 22 augustus 2016, kom ik te laat voor de dagopening met de docenten. Ik wilde nog bloemen voor de kinderen plukken uit mijn nieuwe tuin. Na het staartje van de dagopening meegemaakt te hebben, kom ik met een vaas vol bloemen mijn lokaal in. Al snel steken de eerste leerlingen hun hoofd om de deur. Aan mij zijn twaalf kinderen toevertrouwd met een hele batterij stickertjes uit het zorgcircuit. Ze hebben, hoewel allemaal tussen de dertien en achttien jaar, leerniveaus van halverwege de basisschool tot de tweede klas VWO, en ze hebben allemaal nare ervaringen met onderwijs. Mijn hart bonkt. Ik ben hier niet voor opgeleid, heb geen ervaring met hun aandoeningen en zorgbehoeften en ben eigenlijk een beetje bang voor mensen met onvoorspelbaar of autistisch gedrag

Ik heb de stoelen in een halve kring gezet. Mijn zenuwen stijgen niet alleen als de kring volloopt, maar vooral als ik opzij kijk naar mijn gitaar. Als ze allemaal zitten, heet ik ze welkom en voel ik zoveel zenuwen en adrenaline dat ik niets anders kan doen dan wat ik me had voorgenomen: het grootste risico van mijn leven nemen. Ik heb me voorgenomen deze twaalf kinderen te benaderen met zo min mogelijk macht, autoriteit, hiërarchie en druk, maar vanuit kwetsbaarheid en gelijkwaardigheid. Daarom begin ik ze, schuchtere gezichten,

sommige nog met een capuchon op, andere druk en beweeglijk, een klein donker jongetje nors en argwanend, te vertellen dat zo'n eerste dag vast heel spannend voor hen is. Dat ik graag die angst en onzekerheid met hen wil delen en dat ik daarom het jaar wil openen met iets wat ik zelf heel eng vind: zingen voor een publiek. En als ik mijn gitaar gepakt heb, vertel ik ze dat ik in de vakantie bij dit liedje steeds aan hen moest denken, ook al had ik ze nog niet ontmoet. Het liedje gaat namelijk over vragen stellen. Durven vragen om wat je nodig hebt en hoe mooi dat is.

Dan begin ik, licht trillend, 'Song for the asking' van Paul Simon, te spelen.

'Here is my song for the asking
Ask me and I will play
So sweetly, I'll make you smile.

This is my tune for the taking
Take it, don't turn away
I've been waiting all my life.

Thinking it over, I've been sad
Thinking it over, I'd be more than glad
To change my ways for the asking.

Ask me and I will play
All the love that I hold inside.'

In de anderhalve minuut van dat liedje gebeurt er iets. Door de spanning begrijp ik niet goed wat precies. Ook de kinde-

ren hebben er achteraf niet over gepraat met elkaar. Alleen de moeder van Jesper vertelt twee dagen later dat Jesper niet begreep dat iemand die zo mooi kon zingen leraar werd. Er gebeurde iets. Ik zette mezelf op het spel, deed iets vreselijk kwetsbaars door me bloot te geven aan 'probleemkinderen' die ik niet eens kende, in het bizarre vertrouwen dat ze van al die zwakte, twijfel en onzekerheid die ik hen toonde geen misbruik zouden maken om hun eigen positie te versterken of eerder verdriet te wreken. Er gebeurde iets. Voor elf uur besluit Jordi de veilige capuchon af te zetten waarin hij zich volgens zijn moeder altijd verscholen houdt. Ronny begint een gesprek met zijn buurman over welke diagnoses hij allemaal heeft. Tijdens de lunch hoor ik een jongen en meisje enthousiast wedijveren over wie er het vaakst in elkaar geslagen is op hun vorige school.

Huilen in het openbaar

Een dag later al lijken alle grenzen en indelingen die een normale schoolklas kenmerken, verdwenen. Leerniveau, jongen-meisje, ADHD en autist, BMX'ers en computernerds, alles en iedereen lijkt elkaar te vinden. Er vormen zich geen duidelijke subgroepen, ik zie geen hiërarchie en geen leider. Ik open alle dagen met een 'vraag van de dag', die ik de dag daarvoor al heb meegegeven om over na te denken. Soms bedenken ik de vraag en soms de leerlingen. Het moeten vragen zijn waar niet echt een goed of fout antwoord op is en waar je lekker over kan praten. Voor dinsdag heb ik ze meegegeven: 'heeft elke groep een leider nodig?' De vraag wordt enthousiast bediscussieerd in de groep en eigenlijk doet iedereen mee. Ik verbind de vraag expres niet met wat er in onze groep op